

Geografisk tillgänglighet med flyg - En jämförelse mellan 2019 och 2020

Inledning

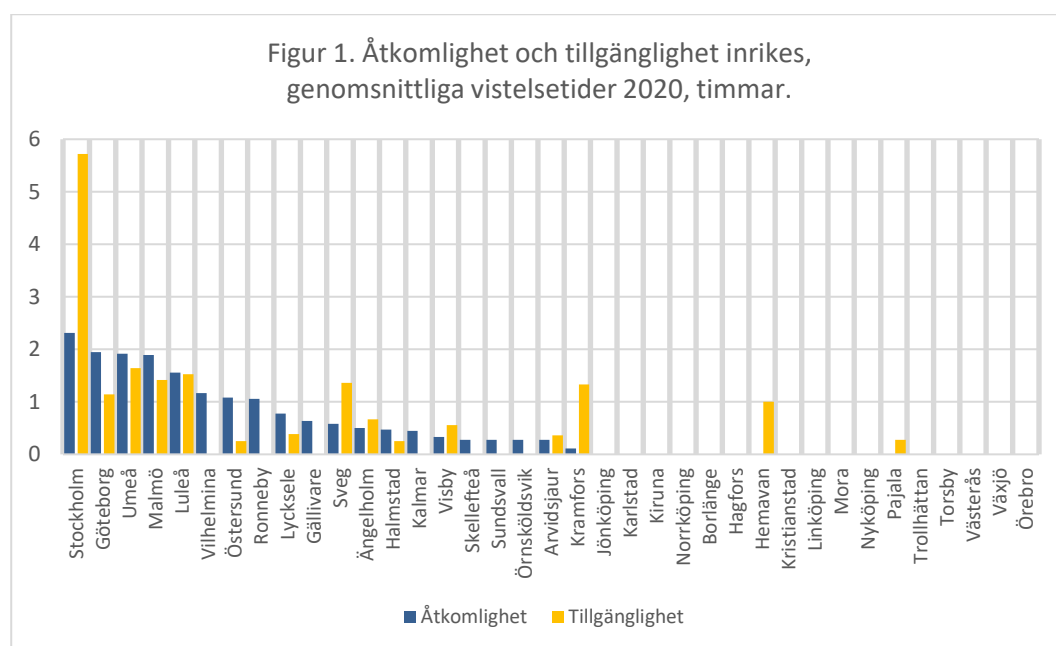
Med utgångspunkt från tidtabellsuppgifter¹ för en utvald dag (i vecka 47 respektive år) har det för de undersökta flygplatserna beräknats hur lång tid det är möjligt att vistas på destinationsorten vid ett dagsbesök. Mer konkret innebär det att en person som reser med första flighten från t ex. Umeå flygplats i avsikt att besöka Bryssel och återvända med sista flighten hem kan vistas totalt 6 timmar i Bryssel. Däremot, om man från Bryssel vill göra en förrättning över dagen i Umeå, så var det inte möjligt. Det förra benämns Umeås *åtkomlighet* till Bryssel och det senare Umeås *tillgänglighet* från Bryssel. Vistelsetider har beräknats från det att flygplanet landat på ankomstflygplatsen tills det att sista flygplanet avgår. Kriteriet är att man skall vara tillbaka på hemmaflygplatsen senast 24:00 samma dag. Endast vistelsetider på minst fyra timmar har tagits med eftersom det inte anses meningsfullt att genomföra en förrättning med kortare tid till förfogande. För alla svenska flygplatser med linjetrafik har sådana vistelsetider beräknats. I den mån det finns flera flygplatser i en region som t ex Stockholm med både Arlanda och Bromma väljs det alternativ som ger längst vistelsetid. För Malmö räknas, vid sidan av Sturup, även Kastrup som "hemmaflygplats". Genomsnittet av alla vistelsetider utgör måttet på respektive flygplats tillgänglighet och åtkomlighet.

¹ Tidtabellsdatabasen OAG (Official Airline Guide)

Årets sammanställning visar på stora försämringar för såväl tillgängligheten som åtkomligheten jämfört med 2019, och det gäller för både inrikes- och Europatrafiken. Försämringen beror uteslutande på en drastisk minskning av utbudet till följd av den pågående pandemin. Flertalet flyglinjer har legat nere helt, medan de som trafikerats har haft ett betydligt färre antal avgångar än normalt. Antalet avgångar från svenska flygplatser under vecka 47 var närmare 80 % färre jämfört med motsvarande vecka 2019.

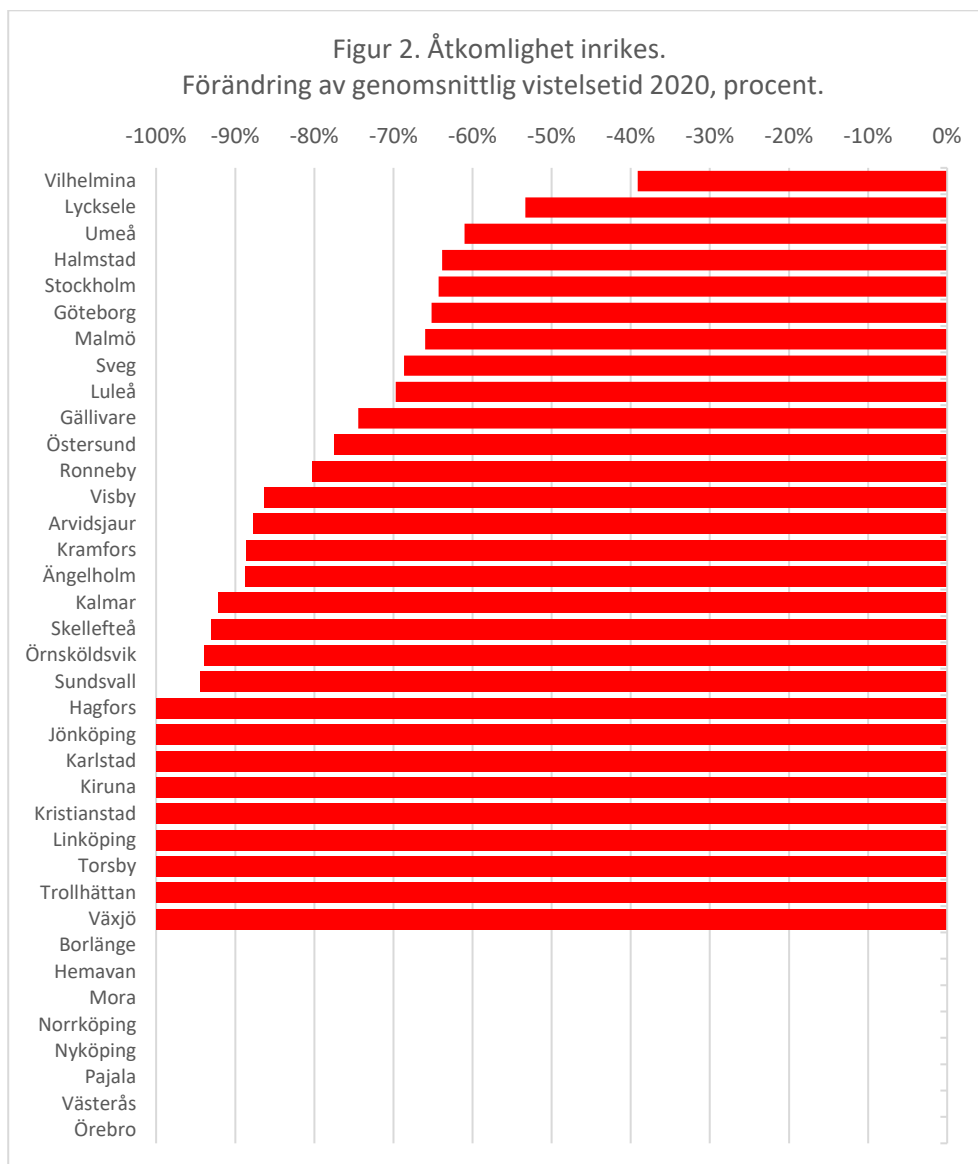
Tillgänglighet och åtkomlighet - Inrikes

För Sverige som helhet försämrades möjligheten att med flyg ta sig till och från olika platser inom landet (för en endagarsförrättning) med drygt 82 %² under 2020. Enklast har det varit att ta sig till eller från Stockholm, vilket visas i figur 1 nedan. Där framgår också att 15 flygplatser helt saknade åtkomst och tillgänglighet till inrikesflyget under mätperioden 2020.

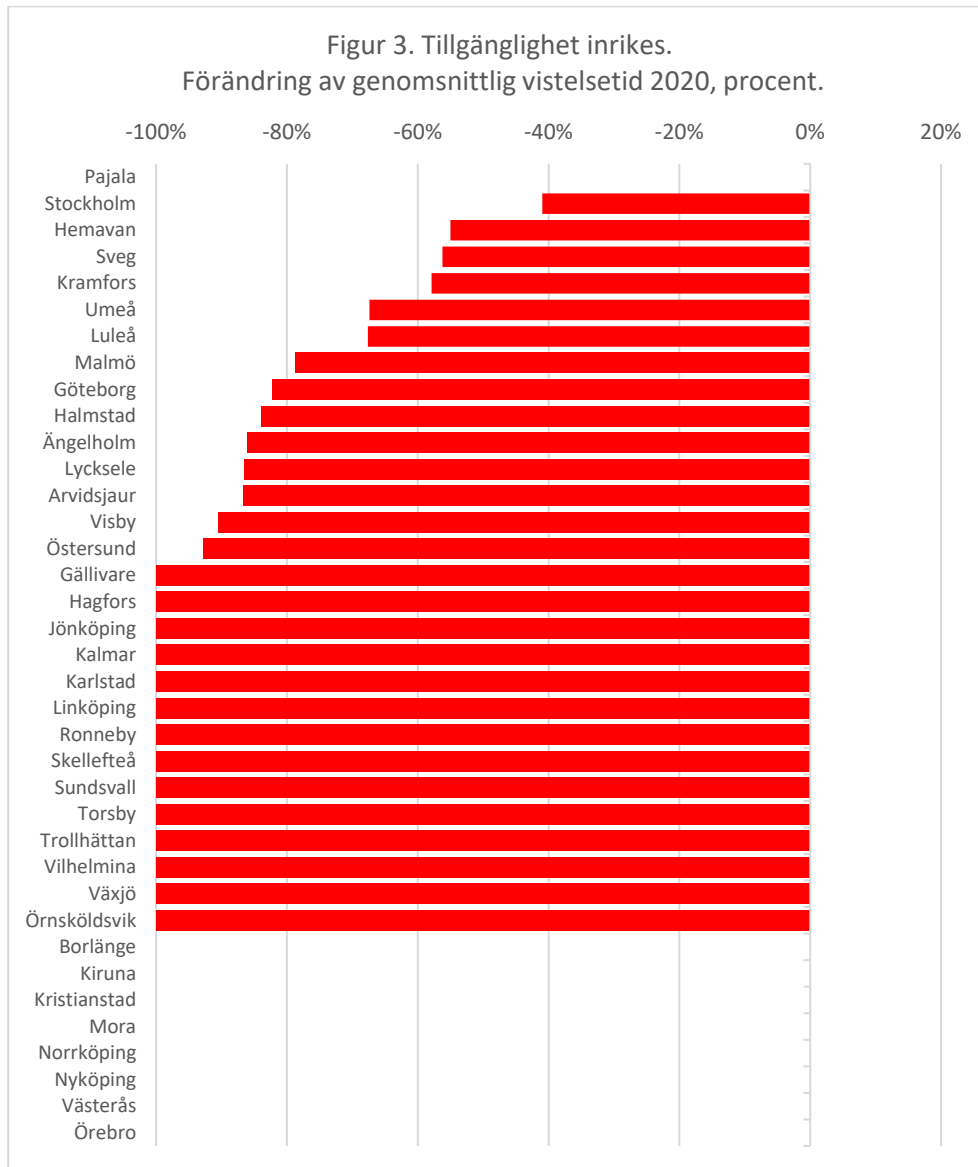
² Mätt som ett genomsnitt av alla vistelsetider

I de två följande figurerna visas de relativa förändringarna per flygplatsregion mellan 2019 och 2020.

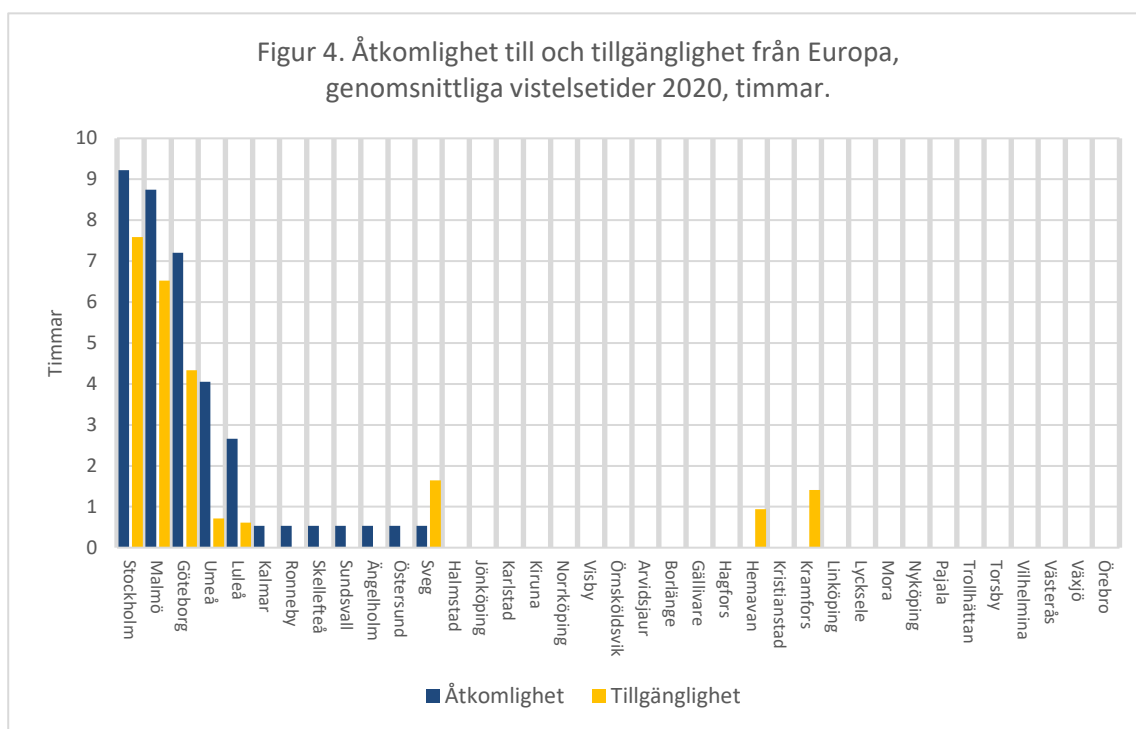
17 flygplatsregioner saknade helt åtkomstmöjligheter 2020, varav åtta var utan också under 2019. När det gäller tillgängligheten (figur 3) var det 22 flygplatsregioner som

inte kunde nås. Pajala var den enda flygplats som lyckades behålla sin tillgänglighet under 2020, detta tack vare den statligt upphandlade flyglinjen till och från Luleå.

Tillgänglighet och åtkomlighet – Europa

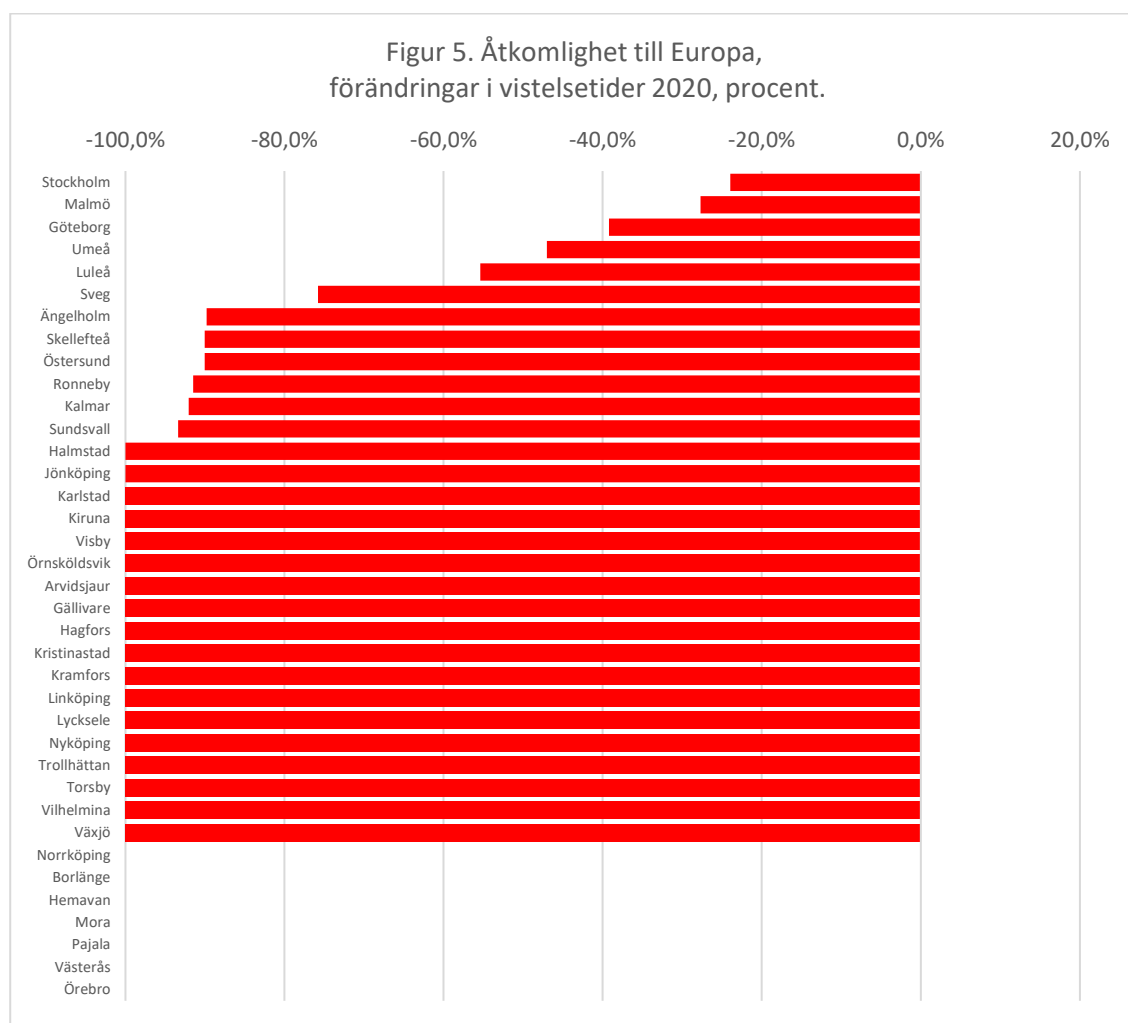
För tillgänglighet och åtkomlighet till Europa undersöks möjligheten att över dagen kunna ta sig till (eller från) huvudstäderna³ i de 15 länder varmed Sverige har störst utrikeshandel. Länderna har viktats efter hur stor andel de har av den svenska utrikeshandeln bland dessa länder. På så vis är det av större betydelse att ha goda förbindelser med t.ex. Tyskland än med Österrike. Dessa (viktade) genomsnittliga vistelsetider utgör måttet för de svenska flygplatsregionernas tillgänglighet och åtkomlighet i Europa, se figur 4. För Sverige som helhet försämrades såväl åtkomligheten som tillgängligheten under 2020, den förra med 74 % och den senare med 72 %.

Som framgår av figuren så hade flertalet flygplatsregioner vare sig åtkomlighet eller tillgänglighet till Europa i årets mätning. Generellt gäller att åtkomligheten är bättre

³ För Tyskland används Frankfurt som målpunkt i stället för Berlin.

än tillgängligheten, dvs. det är lättare att nå ut från Sverige än att ta sig dit för en endagsförrättning. Det illustreras dels av det är fler flygplatser som har åtkomlighet (blå staplar) än tillgänglighet, och dels av att vistelsetiderna i allmänhet är högre för åtkomligheten. Den överlägset bästa tillgängligheten och åtkomligheten under 2020 hade Stockholm, Malmö⁴ och Göteborg, se figurerna. I figurerna 5 och 6 visas förändringarna under 2020.

⁴ Observera att Kastrup vid sidan av Sturup räknas som "hemmaflygplats" för Malmöregionen

För 12 av regionerna har *åtkomligheten* försämrats i varierande grad, 18 av regionerna har tappat all sin åtkomlighet, medan 7 regioner inte hade någon åtkomst till Europa under vare sig 2019 eller 2020.

När det gäller *tillgängligheten* som visas i figur 6 så är det 21 regioner som har tappat den helt, och bland storstadsregionerna är det Göteborg som uppvisar den största försämringen under 2020. Åtta regioner var inte nåbara, vilket är samma antal som under 2019.

